

Súd: Okresný súd Trnava
Spisová značka: 39Ps/6/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2120207416
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 04. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Ivana Hauerlandová, PhD.
ECLI: ECLI:SK:OSTT:2022:2120207416.3

Uznesenie

Okresný súd Trnava v právnej veci opatrovanca: X. K., I.. XX.XX.XXXX, Z. N. XX, Š., zastúpený procesným opatrovníkom: W. N.Č., M. Ú. T. M. G., K. XX, G., o návrhu opatrovníka: T. Š., I. X, Š., na zmenu opatrovníka, t a k t o

rozhodol:

I. Návrh sa z a m i e t a.

II. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 25.09.2020 bol tunajšiemu súdu doručený návrh opatrovníka na odvolanie opatrovníka v zmysle § 276 CMP. Návrh odôvodnil tým, že dňa 07.10.2008 bol rozsudkom Okresného súdu Trnava č.k. 26Ps/3/2007-41 právoplatným dňa 17.10.2008 ustanovený za opatrovníka nesvojprávneho a nespolutrácou opatrovanca. K návrhu nepriložil žiadne listiny.

2. Súd opatrovníka výzvou zo dňa 06.04.2021 vyzval na späťvzatie návrhu podľa § 138 CSP.

3. Súd vo veci vykonal dokazovanie najmä výsluchom starostky obce Šúrovce, výsluchom procesného opatrovníka, oboznámením sa s obsahom spisu a pripojeného spisu XXP s X/XXXX, lustráciami v RO, vyúčtovaním finančných prostriedkov za rok XXXX zo dňa 29.01.2022, rozhodnutím SP zo dňa 28.11.2019, výpisom z účtu čl.14, rozhodnutím SP zo dňa 24.01. 2020, oznámením SP zo dňa 24.1. 2020, odpoveďou zo dňa 04.02.2022.

4. Starostka obce O. na pojednávaní uviedla, že sa jej nepodarilo zabezpečiť súhlas od žiadneho rodinného príslušníka. Rozprávala sa s jeho synom a s dvomi jeho sestrami. Jeho dôchodok je 355,40 eur a nepostačuje na prípadný DSS. Opatrovanec vlastní 1/16 inu rodinného domu s pozemkom v O..

5. Súd v danej veci ustanovil opatrovancovi procesného opatrovníka, keď z pripojeného spisu vyplýva, že aj doručenie rozhodnutia by mohlo nepriaznivo ovplyvniť duševný stav (č.l. 39), výsluch by mohol nepriaznivo ovplyvniť duševný stav (č.l. 27) a záujmy opatrovanca a opatrovníka by mohli byť v tomto konaní rozpore. Procesný opatrovník na pojednávaní uviedol, že sa súdu ,ani navrhovateľovi nepodarila nájsť osoba, ktorá by bola schopná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka za nesvojprávneho. Navrhla v záujme opatrovanca návrh zamietnuť. Z platných zákonov vyplýva, že pokiaľ sa nenájde nikto z rodiny, má opatrovníka vykonávať obec. Navrhla zvážiť umiestnenie a doplatok riešiť výživným od syna, na úrade práce alebo v nadácii.

6. Súd vec právne posúdil podľa nasledovných ustanovení právnych predpisov.

7. Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov či jedov

je schopný robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jeho spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

8. Podľa § 26 Občianskeho zákonníka pokiaľ fyzické osoby nie sú spôsobilé na právne úkony, konajú za nich ich zákonní zástupcovia.

9. Podľa § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka zákonným zástupcom fyzickej osoby, ktorého súd rozhodnutím pozbavil spôsobilosti na právne úkony alebo ktorého spôsobilosť na právne úkony súd rozhodnutím obmedzil, je súdom ustanovený opatrovník. Ak sa za opatrovníka nemôže ustanoviť príbuzný fyzickej osoby ani iná osoba, ktorá spĺňa podmienky pre ustanovenie za opatrovníka, ustanoví súd za opatrovníka orgán miestnej správy, prípadne jeho zariadenie, ak je oprávnené vystupovať svojím menom (§ 18 ods. 1)

10. Podľa § 272 CMP, súd ustanoví opatrovníka fyzickej osobe, ak tak ustanovuje osobitný predpis.

11. Podľa § 274 ods. 2 CMP, v uznesení, ktorým ustanovuje opatrovníka, súd vymedzí rozsah opatrovníckych práv a povinností v súlade s účelom, na ktorý bol opatrovník ustanovený.

12. Súd vo veci skúmal, aké osoby z okruhu blízkych osôb opatrovanca by bolo možné ustanoviť za opatrovníka, avšak nepodarilo sa mu zistiť žiadnu fyzickú osobu, ktorá by bola schopná a ochotná funkciu opatrovníka vykonávať.

13. Starostka obce Bučany nevedela navrhnúť žiadnu fyzickú osobu, ktorá by mohla byť opatrovníkom.

14. Príbuzní opatrovanca na výzvu súdu zo dňa 25.01.2022 oznámili, že nevedia o nijakej príbuznej osobe (nepoznajú takú osobu), ktorá by súhlasila s ustanovením za opatrovníka opatrovanca (žaden z nich nemá na opatrovníka dostatočný vplyv na to, aby ho dokázal pozitívne usmerniť a aby mu bolo zastúpenie niektorým z nich na prospech), najvhodnejším riešením by bolo pre opatrovanca jeho umiestnenie v domove sociálnych služieb, kde by mu bola poskytnutá potrebná starostlivosť, ak to však nie je možné, odporúčajú, aby sa jeho zastupovanie uskutočňovalo prostredníctvom obce, t. j. aby ostal zachovaný doterajší stav.

15. Ak sa súdu napriek všetkému úsiliu nepodarilo nájsť osobu, ktorá by spĺňala predpoklady pre ustanovenie za opatrovníka občanovi pozbavenému spôsobilosti na právne úkony a v dôsledku tohto prikrčil k tomu, že týmto opatrovníkom ustanovil zariadenie národného výboru (teraz orgánu miestnej správy) v zmysle § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka, potom pre toto ustanovenie za opatrovníka nie je rozhodná okolnosť, či v tomto zariadení sú už vytvorené všetky organizačné predpoklady pre výkon funkcie opatrovníka. (R 54/1984)

16. Právne predpisy pre zabezpečenie ochrany práv osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony ukladajú súdu ustanoviť takejto osobe opatrovníka. Touto funkciou opatrovníka má byť v zmysle § 27 ods. 2 a 3 Občianskeho zákonníka poverený predovšetkým príbuzný osoby obmedzenej v spôsobilosti, u ktorého sú záruky dobrého výkonu tejto funkcie, avšak za podmienky, že je ochotný túto funkciu vykonávať. Až ak niet takéhoto príbuzného, môže súd poveriť touto funkciou iného občana, fyzickú osobu tak isto so zárukami riadneho výkonu funkcie, teda ak je schopný a ochotný funkciu vykonávať a až ak ani takejto osoby niet, môže súd poveriť výkonom funkcie opatrovníka takejto osoby orgán miestnej správy, mestský alebo obecný úrad, prípadne jeho zariadenie s právnou subjektivitou.

17. Z úradnej činnosti je súdu známe (napr. spis tunajšieho súdu sp. zn. 38Ps/4/2017), že za opatrovníka nie je možné ustanoviť ani iné subjekty, napr. komisára pre osoby so zdravotným postihnutím, nemôže vykonávať funkciu opatrovníka osobám, ktorým je zasiahnuté do spôsobilosti na právne úkony.

18. Tunajší súd v ďalšom konaní sp. zn. 31Ps/8/2018 skonštatoval, že keďže nebola zistená žiadna iná osoba (fyzická ani právnická) schopná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka, je práve obec tým subjektom, ktorý bude schopný vykonávať funkciu opatrovníka (aj z odborného hľadiska) najlepším dostupným spôsobom. Keďže tak súd žiadnu takú osobu, ktorá by bola schopná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka nezistil, nemal inú možnosť, ako ustanoviť osobe obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony tzv. verejného opatrovníka v súlade s ustanovením § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka

(R 54/1984), s tým, že v prípade ustanovenia orgánu miestnej správy za opatrovníka osobe pozbavenej alebo obmedzenej spôsobilosti na právne úkony nie je ustanovenie viazané na súhlas týchto orgánov. Takýto „nútený“ výkon funkcie zástupcu osoby obmedzenej v spôsobilosti na právne úkony je nevyhnutný v prípade, kedy nie je možné nájsť osobu, ktorá by bola ochotná a spôsobilá funkciu opatrovníka vykonávať. V civilizovanej spoločnosti je neprípustné ponechať osobu, ktorej spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená, bez zástupcu, ktorý by za ňu konal tak, aby napriek jej znevýhodnenej pozícii nedošlo na jej strane k ujme, a konal tiež tak, aby boli vytvorené predpoklady jej plnohodnotného vystupovania v právnych vzťahoch a tým do dôsledku aj predpoklady dôstojnej existencie. Zákon tu vznáša oprávnenú požiadavku na obec, v ktorej má opatrovanec trvalý i faktický pobyt, ako v zásade najbližšiu univerzálnu verejnú komunitu takejto osoby, aby sa postarala o svojho člena. Náplňou uvedenej funkcie opatrovníka, je konať za osobu obmedzenú v spôsobilosti na právne úkony v rozsahu, v ktorom právne nemôže konať samostatne sama, v tomto prípade teda iba konať a vystupovať pred vymenovanými subjektami. Súd sa pokúsil zabezpečiť opatrovancovi najvyššiu možnú ochranu záujmov jeho osoby vzhľadom na výsledky dokazovania a skutočnosť, že ako jej opatrovník prichádza do úvahy iba obec. Súd s poukazom na vyššie uvedené aj napriek nesúhlasu, ustanovil do funkcie opatrovníka obec, kde opatrovanec žije, a ktorý subjekt ako jediný bude môcť vo veci jeho opatrovania zabezpečiť starostlivosť a ochranu jeho práv a právom chránených záujmov na požadovanej úrovni.

19. Krajský súd v Trnave v rozsudku č.k. 24CoP/20/2021 - 323 zo dňa 14.07.2021 uviedol, že za opatrovníka ustanovil súd prvej inštancie obec, ktorá spĺňa všetky zákonom vyžadované predpoklady na výkon tejto funkcie. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne.

20. S poukazom na vyššie uvedené závery súdov, s ktorými sa súd plne stotožňuje, zamietol návrh opatrovníka na odvolanie z funkcie opatrovníka, keďže nebola zistená žiadna iná osoba (fyzická ani právnická) schopná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka, obec je subjektom, ktorý pozná situáciu menovaného, a je schopný vykonávať funkciu opatrovníka (aj z odborného hľadiska) najlepším dostupným spôsobom.

21. Keďže tak súd žiadnu takú osobu, ktorá by bola schopná a ochotná vykonávať funkciu opatrovníka nezistil, nemal inú možnosť, ako ako tzv. verejného opatrovníka v súlade s ustanovením § 27 ods. 3 Občianskeho zákonníka ponechať zamietnutím jeho návrhu s tým, že v prípade ustanovenia orgánu miestnej správy za opatrovníka osobe pozbavenej alebo obmedzenej spôsobilosti na právne úkony nie je ustanovenie viazané na súhlas týchto orgánov. V rámci konania o spôsobilosti na právne úkony sa pokúsil zabezpečiť opatrovancovi najvyššiu možnú ochranu záujmov jej osoby vzhľadom na výsledky dokazovania a skutočnosť, že ako jeho opatrovník prichádza do úvahy iba obec Šúrovce, ktorá ako jediný subjekt bude môcť vo veci jeho opatrovania zabezpečiť starostlivosť a ochranu jeho práv a právom chránených záujmov na požadovanej úrovni. Ak podľa vyjadrenia starostky opatrovník vykonáva funkcie nad rámec zákona, alebo má za to, že opatrovanec je schopný vykonávať určité právne úkony sám, súd poukazuje na konanie o (hoci aj čiastočné) navrátenie spôsobilosti fyzickej osoby na právne úkony podľa § 231 ods. c) a § 249 Civilného mimosporového poriadku.

22. O náhrade trov konania účastníkov (výrok II. rozsudku) rozhodol súd podľa § 52 Civilného mimosporového poriadku, keď rozhodol, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, nakoľko v mimosporových konaniach je v zásade vylúčený nárok na náhradu trov konania, pričom súd nezistil naplnenie žiadnej z výnimiek upravených v ustanovení § 53 a nasl. Civilného mimosporového poriadku.

Poučenie:

Proti uzneseniu je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia na súde, proti ktorého rozsudku smeruje.

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.